

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
**«СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ»**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, Другий (магістерський) рівень спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Код і найменування спеціальності	Для всіх здобувачів вищої освіти
Тип і назва освітньої програми	Для всіх здобувачів вищої освіти
Курс, семестр	3 курс, 5 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0 Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. (денна форма), лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. (заочна форма) Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Контактні дані розробника(ів)	Диченко Оксана Юріївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, e-mail: ksenijadichenko84@ukr.net
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова
Компетентності	Загальні: - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми; - прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення та дотримання безпечних умов праці; - уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.
Результати навчання	1. Застосовувати для ефективної професійної діяльності гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання. 2. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

<p>ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо.</p> <p>Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, вміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.</p>	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Формування у здобувачів вищої освіти знань щодо гармонізації відносин природи і суспільства в умовах поглиблення глобалізаційних процесів та формування нових вимог до переходу на сталий розвиток; формування ефективної системи управління регіонами в контексті нової біосферної парадигми суспільних цінностей та наукових засад формування екологоорієнтованої політики на локальному, регіональному та глобальному рівнях з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.</p>
<p>Програма навчальної дисципліни</p>	<p><i>Тема 1.</i> Проблеми глобалізації і сталий розвиток. <i>Тема 2.</i> Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій. <i>Тема 3.</i> Екологічна складова сталого розвитку. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику. <i>Тема 4.</i> Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку. <i>Тема 5.</i> Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства. <i>Тема 6.</i> Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави. <i>Тема 7.</i> Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. <i>Тема 8.</i> Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.</p>
<p>Методи навчання і викладання</p>	<p><i>Словесні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення; бесіда. <i>Наочні методи:</i> ілюстрування та спостереження. <i>Практичні методи:</i> практичні роботи, робота з науковою літературою (конспектування, тезування). <i>Самостійна робота без контролю викладача:</i> завдання самостійної роботи. <i>Методи з розвитку соціальних навичок:</i> презентації, доповіді, робота в команді.</p>
<p>ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ</p>	

<p>Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання</p>	<p>Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується екзаменом із занесенням у відомість обліку успішності.</p> <p>Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.</p>
<p>ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
<p>- <i>щодо термінів виконання та перескладання</i></p>	<p>Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це декана факультету, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директора. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.</p>
<p>- <i>щодо академічної доброчесності</i></p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- <i>щодо відвідування занять</i></p>	<p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.</p>
<p>- <i>щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i></p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої</p>

	<p>компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- <i>щодо оскарження результатів оцінювання</i></p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декану факультету. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p>1. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Диченко О.Ю. Методичні засади впровадження екоінновацій у контексті сталого розвитку сільських територій. Вісник ПДАА №4 2020 р. https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2020/04/16.pdf.</p> <p>2. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. and ets. Investigation of Characteristics of Binary Ni–Co Oxyhydroxides for Supercapacitor Application. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2020. № 1/12 (103). P.15-23. Scopus https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3706873.</p> <p>3. Самойлік М.С. Ресурсно-екологічна безпека регіону : монографія / М.С. Самойлік. – Полтава : ПДАУ, 2022. – 317 с.</p>	

4. Самойлік М. С. Еколого-економічна оцінка забруднення навколишнього середовища в системі екологічно безпечного розвитку регіонів України : монографія / М. С. Самойлік, С. В. Онищенко. Полтава, 2012. 269 с.
5. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. Стратегія сталого розвитку: підручник. К.: ВЦ НУБПУ, 2018. 446 с.
6. Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку. переклад з англ.: Інститут сталого розвитку. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
7. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. Суми: “Університетська книга”, 2003. 359 с.
8. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. Суми: “Університетська книга”, 2005. 654 с.
9. Мельник Л.Г. Сталий розвиток: підручник. Суми: Університетська книга, 2009. 1216 с.
10. Кисельов М., Деркач В.Л. Концептуальні виміри екологічної свідомості. К.: Парапан, 2003. 312 с.
11. Титаренко Т.М. Профілактика порушень адаптації молоді до повсякденних стресів і кризових життєвих ситуацій: навч. посіб. К.: Міленіум. 2011. 272 с.
12. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навч. пос. К.: Знання, 2000. 255 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bibliotekakek.at.ua/_ld/0/91_OsnEkologi.pdf.
13. Варивода Є.О., Садковий В.П. Управління природоохоронними територіями на засадах стратегічної екологічної оцінки: монографія. Харків: НУЦЗУ. 2017. 102 с.
14. Кондратюк Т. Окремі проблеми формування національної екологічної мережі. Підприємництво, господарство і право. 2016. №5. С. 53-57.
15. Лобунько Ю.В. Тенденції формування екологічної мережі України як базової просторової основи організації природоохоронного землекористування. Землеустрій, кадастр і моніторинг ґрунтів. №1. 2015. С. 88-96.
16. Ващишин М.Я. Буферні території як структурні елементи Національної екомережі. Право. Людина. Довкілля. №6. Вип. 10. №3. 2019. С. 57-65.
17. Фесюк В., Федонюк М., Федонюк В., Мороз І. Екологічна мережа України: сучасний стан та перспективи розвитку. Рациональне природокористування і охорона природи. Наукові записки. №2. 2012. С. 160-164.
18. Ласло О.О., Диченко О.Ю. Проблема концентрації земель в Україні та її вплив на екологічну стабілізацію агроєкосистем. Nowoczesna nauka: teoria i praktyka: Mater. V Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M.Andrzejewskiego – Poznań: Nowa nauka, 2021. С. 55-57.
19. Диченко О.Ю., Ласло О.О. Природно-ресурсний потенціал сільських територій: проблеми збереження довкілля. Матеріали I міжнар. наук.-практич. конф. Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергозалежності й енергоефективності. 5 травня м. Полтава: РВВ ПДАА. С. 64-67.
20. Кагало О. О. Принципи розбудови екомережі та вибору її територіальних елементів : українська практика та європейський досвід: матер. міжнар. наук.-практич. конф. м. Рахів, 11–13 листопада 2008 р. Рахів: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2008. С. 195–200.
21. Шеляг-Сосонко Ю. Р. Національна екологічна мережа як складова частина Пан'європейської екологічної мережі. К., 2005. 62 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки». Режим доступу:
2. Закон України «Про екологічну мережу України». Режим доступу:
3. Про затвердження регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області. Режим доступу: <https://oblrada-pl.gov.ua/doc/doc/1218>.
4. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2022 році. Режим доступу: <https://poda.gov.ua/documents/158926>.
5. Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні. Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoryng/regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-seredovyshha-v-ukrayini/>.

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри екології, збалансованого природокористування на захисту докільця від 13 січня 2025 року № 19
-------------------------------	---

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Назва теми	Види навчальної роботи ЗВО (денна форма)		Разом по темі	Види навчальної роботи ЗВО (заочна форма)		Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдання самостійної роботи		виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдання самостійної роботи	
<i>Тема 1.</i> Проблеми глобалізації і сталий розвиток.	-	-		-	10	10
<i>Тема 2.</i> Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.	10	-	10	-	10	10
<i>Тема 3.</i> Екологічна складова сталого розвитку. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.	10	5	15	-	15	15
<i>Тема 4.</i> Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.	10	5	15	10	10	20
<i>Тема 5.</i> Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.	10	5	15	-	10	10
<i>Тема 6.</i> Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.	10	5	15	-	15	15
<i>Тема 7.</i> Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.	10	5	15	-	10	10
<i>Тема 8.</i> Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.	10	5	15	-	10	10
Разом	70	30	100	10	90	100

Шкала та критерії оцінювання практичних занять

9-10	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
6-8	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
3-5	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхнєве знання теоретичної частини практичної роботи
1-2	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Шкала та критерії оцінювання самостійної роботи

4-5	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації).
1-3	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації).